

Ներածություն

Ժողովածուն նպատակաուղղված է սպառողների լայն շրջանին ներկայացնելու հանրապետության շրջակա միջավայրը, բնական պաշարներն ու դրանց օգտագործումը բնութագրող ամփոփ տվյալների դինամիկան և քանակական հակիրճ վերլուծությունները:

Ժողովածուի կազմման համար հիմք են ծառայել ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության (ՀՀ ԱՎԾ) կողմից հավաքագրված վիճակագրական տվյալները, մի շարք նախարարությունների ու գերատեսչությունների վարչական ռեգիստրների ամփոփ տվյալներն ու հրապարակումները: Վիճակագրական տեղեկատվություն տրամադրողների շրջանակը որոշվել է համապատասխան գերատեսչությունների հետ համատեղ՝ հիմք ընդունելով իրավաբանական անձանց պետական միասնական գրանցամատյանի և գերատեսչական մարմինների վարչական ռեգիստրների տվյալները:

ՀՀ ԱՎԾ իր երախտագիտությունն է հայտնում ՀՀ բնապահպանության նախարարությանը, ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեին, «Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարությանը /մասնավորապես, «Հայպետհիդրոմետին» ու ՀՀ փրկարար և սեյսմիկ ծառայություններին/, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ին, և այլոց, որոնք մեծապես օժանդակել են սույն ժողովածուի կազմմանը:

Հուսով ենք, ժողովածուն կարող է տեղեկատվական հիմք հանդիսանալ բնապահպանության քաղաքականություն մշակողների և այն իրականացնողների, գիտակրթական գործունեությամբ զբաղվողների և վերլուծաբանների, ինչպես նաև հանրության լայն շրջանների համար:

Ժողովածուն պատրաստել է ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության վիճակագրության բաժնի շրջակա միջավայրի և բնական պաշարների վիճակագրության խումբը:

Պայմանական նշաններ

երևույթը բացակայում է	-
վիճակագրական տվյալներ չկան	...
չնչին մեծություն	0.0

Introduction

The handbook is addressed to wide circle of users to present time series of summary data characterizing the environment, natural resources of the republic and their use, and quantitative brief analysis.

For making up the handbook, the statistical data compiled by National Statistical Service of RA (NSS RA), summary data and publications of administrative registers of nature protection and some other ministries and departments of RA, served as a base. The circle of statistical information providers was defined jointly with departments, based on the data of administrative registers of state common notebook and departmental bodies.

NSS of RA expresses its gratitude to the Ministry of Nature Protection of RA, State Committee on Cadastre at GOA, “Geodezy and Mapping” SNCO, Ministry of Emergency Situations (in particular “Armstatehydromet”, RA Rescue and Seismic Services), “HayAntar” (ArmForest) SNCO of the RA Ministry of Agriculture, and other agencies, which significantly supported to make up this handbook.

We hope that the handbook will serve as information basis for environmental policy makers and its executors, persons dealing with science, education and analysts, as well as for public at large.

The handbook is devised up by the Statistical Group on Environment and Natural Resources of the Division of Social and Environmental Statistics of RA NSS Administration.

Conventional signs

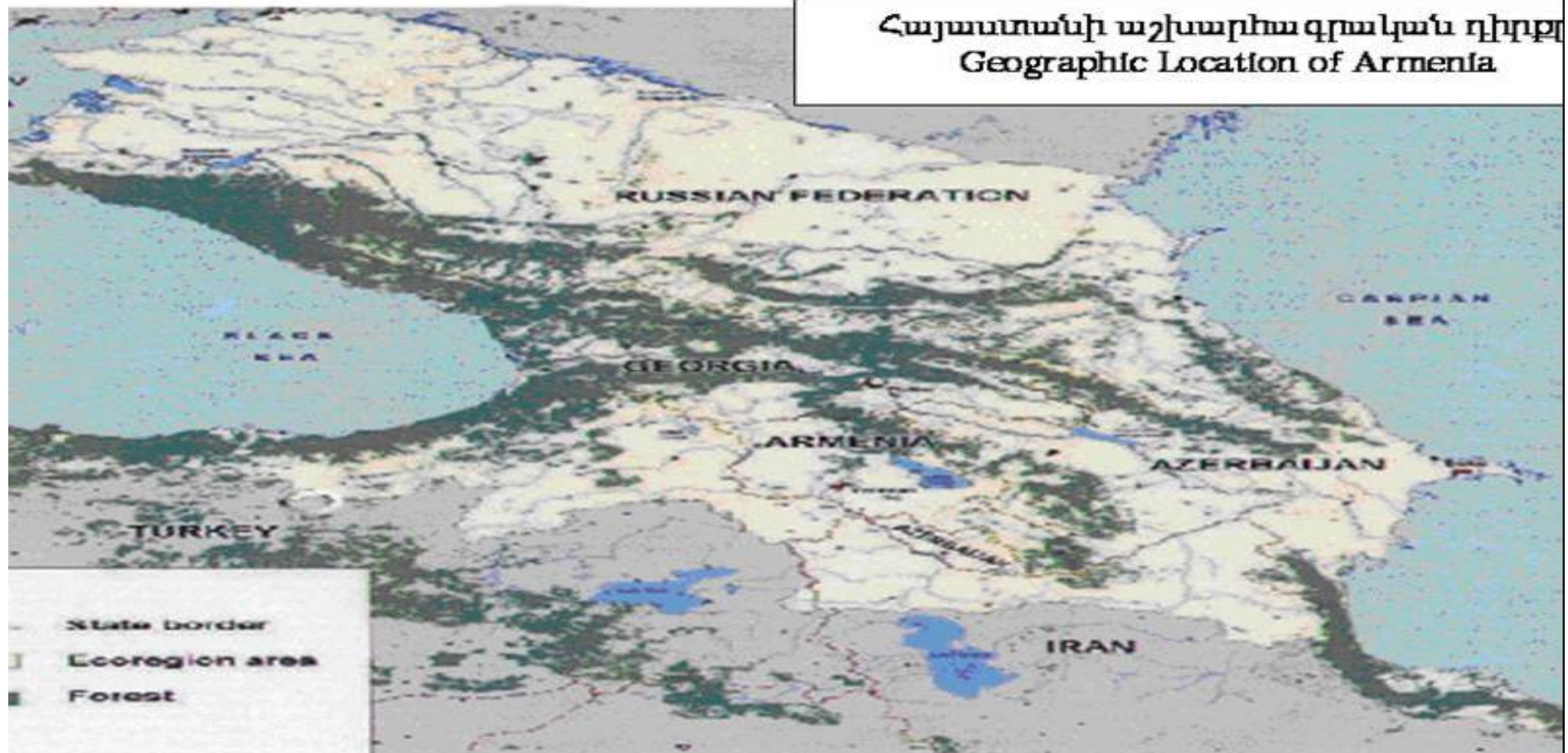
category does not exist	-
statistical data are not available	...
negligible magnitude	0.0

Մշտական բնակչության թվաքանակը, հազ. մարդ, 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3262.6	The number of de jure population, ths. person as of 1 January, 2011
Բնակչության խտությունը մեկ կմ ² վրա, մարդ	110	The population density per km ² , person
Տարածքը, կմ ²	29743	Area, km ²
Անտառային հողեր, %	12.4 ¹	Forests, %
Հատուկ պահպանվող տարածքներ, %	8.4 ¹	Special protected territories, %
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր, %	70.6 ¹	Agricultural land comprises of the territory, %
Այլ հողեր, %	8.6 ¹	Other lands, %
Ցամաքի ամենացածր կետը, մ	390	Land's lowest point, m
Ամենաբարձր կետը, մ՝ Արագած լեռ	4090	The highest elevation, m – Aragats mountain
Խոշոր գետերը, կմ		The longest rivers, km
Արաքս, ընդհանուր երկարությունը	1072	The Araks, the total length
ՀՀ սահմաններում	158	in the borders of Armenia
Ախուրյան	186	The Akhuryan
Որոտան, ընդհանուր երկարությունը	178	The Vorotan, the total length
ՀՀ սահմաններում	111	in the borders of Armenia
Դեբեդ, ընդհանուր երկարությունը	176	The Debed, the total length
ՀՀ սահմաններում	154	in the borders of Armenia
Հրազդան	141	The Hrazdan
Աղստև, ընդհանուր երկարությունը	121	The Aghstev, the total length
ՀՀ սահմաններում	81	in the borders of Armenia
Լճեր		Lakes
Սևանա (առ 01.01.2011թ.), մակերեսը, կմ ²	1272.8	Sevan (as of 01.01.2011), surface, km ²
մականդակի նիշը, մ	1899.90	water level mark, m
Արփի, մակերեսը, կմ ²	22.0	Arpi, surface, km ²
մականդակի նիշը, մ	2021	water level mark, m
Սև, մակերեսը, կմ ²	2.0	Sev, surface, km ²
մականդակի նիշը, մ	2666	water level mark, m
Ակնա, մակերեսը, կմ ²	0.80	Akna, surface, km ²
մականդակի նիշը, մ	3032	water level mark, m
Միջին ջերմաստիճանը, 2010թ.		Average temperature, 2010
հունվարին	-2.3 ⁰ C	in January
շեղումը 1961-1990թթ. նորմայից	+4.5 ⁰ C	deviation from norm 1961-1990
հուլիսին	+19.4 ⁰ C	in July
շեղումը 1961-1990թթ. նորմայից	+2.3 ⁰ C	deviation from norm 1961-1990
Տեղումների քանակը, մմ	652.6	The amount of precipitations, mm
շեղումը 1961-1990թթ. նորմայից, մմ	60.6	deviation from norm 1961-1990, mm
2010թ.		2010
Ստացիոնար աղբյուրներից վնասակար նյութերի արտանետումը մթնոլորտ, հազ. տ	97.5	Emission of hazardous substances into atmosphere from stationary sources, thsd. t
Ընդհանուր ջրառը, մլն. խոր. մ	2126.4	Total water abstraction, mln. cub. m
Կեղտաջրերի ընդհանուր ծավալը, մլն. խոր. մ	430.5	Total discharged waste water, mln. cub. m
Առաջացած թափոններ, մլն. տ	17.3	Waste generated, mln. t
դրանցից վտանգավոր, հազ. տ	48.3	of which: hazardous, thsd. t
Բնապահպանական և բնօգտագործման վճարներ, ընդամենը, մլն. դրամ	4808.6	Payments for nature protection and use, mln. drams

¹ Հստ ՀՀ կառավարությունն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից կազմված ՀՀ հողային հաշվեկշռի՝ 2010թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ:

¹ According to the RA land balance formed by the State Committee of Real Estate Cadastre under RA Government as of July 1, 2010.

Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը
Geographic Location of Armenia

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՔԱՐՏԵԶ
 PHYSICAL MAP OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Հայաստանի Հանրապետության

Տարածքը	29,74 հազ քառ. կմ
Սրբին բարձրությունը ծովի մակարդակից	1830 մ
Ամենամեծ բարձրությունը ծովի մակարդակից	4090 մ
Սարահորի բարձրությունը ծովի մակարդակից	375 մ
Պարզ զբոլի երկարությունը հանրապետության սահմանի մոտ	380 կմ
Տարածքի ամենամեծ եզրագծի երկարությունը (հյուսիս - արևմուտքից հարավ արևմուտք)	1431 կմ
Ամենամեծ ընդհանուր եզրագծի երկարությունը	913 կմ
արդյունքում	196 կմ
Վրաստանի հետ	280 կմ
Երևանի հետ	45 կմ
Լեզգազրդերի հետ սահմանադրությունը	
Սև ծովից	1634 կմ
Կասպյան ծովից	193 կմ
Միջերկրական ծովից	750 կմ
Պարսից ծովից	1000 կմ

